

Sivistyslautakunta
Kaupunginhallitus

§ 17
§ 74

31.03.2016
27.04.2016

Suomenkielen intensiivikurssin järjestäminen maahanmuuttajille (lisämäärärahaesitys)

134/05.11.00/2016, 34/02.02.00/2016

SIVLK 31.03.2016 § 17

SIV 31.1.2016

Lisätietoja: sivistystoimenjohtaja Heidi Backman, puh. 09 5056 825
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kauniainen vastaanottaa ELY-keskuksen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti 10 kiintiöpakolaista vuosittain. Tämän lisäksi Maahanmuuttoviraston esityksestä Kauniainen ottaa 12 turvapaikanhakijaa vuosittain. Lisäksi kaupunkiin muuttaa muita maahanmuuttajataustaisia henkilöitä työn, kumppanuuden, perheen yhdistämisen ja muiden asioiden kuten esim. opintojen johdosta. On vaikeaa ennakoida turvapaikanhakijoiden ja muiden maahanmuuttajien määriä ja kotoutumiskieltä (suomi/ruotsi).

Maahanmuuttajien kotoutumisesta säädetään laissa kotoutumisen edistämisestä (1386/2010). Kotoutumisprosessi alkaa siinä vaiheessa, kun henkilö muuttaa vapaavalintaiseen kuntaan Suomessa. Kunnalla ja TE-toimistolla on keskeinen vastuu maahanmuuttajan tukemisesta kotoutumispolulla.

Kauniaisten sosiaalitoimi vastaa kotouttamisesta ja koordinoi kaupungin eri toimialojen ja tulosalueiden kotouttamistyötä. Sosiaali- ja terveyslautakunta käsittelee huhtikuun aikana 21.9.2015 jätetyn aloitteen koskien yhteistyötä muiden tahojen kanssa turvapaikanhakijoiden vastaanottotilanteen helpottamiseksi. Sivistystoimi vastaa omalta osaltaan varhaiskasvatuksen, opetuksen ja vapaa-aikapalvelujen kotouttamispalveluista.

Kaupunginhallitus käsittelee alustavan tiedon mukaan kotouttamiseen liittyvät asiat kokouksessaan 27.4.2016.

Varhaiskasvatus ja opetus

Kaupunki on velvollinen järjestämään välittömästi koulunkäynnin pakolais- tai maahanmuuttajataustan omaaville lapsille, jotka sijoitetaan tai jotka asettuvat asumaan kaupunkiin. Päivähoidon järjestämisvelvoite koskee pääsääntöisesti vain kaupungissa vakituisesti asuvia. Vallitsevan pakolaistilanteen johdosta kaupunginhallitus päätti 14.10.2015 maahanmuuttajaoppilaiden suomenkielisen valmistavan opetuksen aloittamisesta omana toimintanaan. Ensimmäisen vuoden kustannukset arvioitiin 100 000 euroksi ja tulevien vuosien 90 000:ksi. Tarkoitusta varten rekrytoitiin opettajia ja nuoriso-ohjaajia lokakuussa, ja valmistava opetus alkoi 2.11.2015.

Tämän lisäksi S2-opettajan (suomi/svenska toisena kielenä) palkkaaminen tulee aiheuttamaan vielä noin 70 000 euron lisäkustannukset vuodesta 2017 alkaen. Ruotsinkielinen opetustoimi seuraa tässä vaiheessa tilannetta ja luo valmiuksia voidakseen jossain muodossa järjestää poikkeavan kieli-

ja kulttuuritaustan omaaville oppilaille heidän tarvitsemansa tuen. Jos kysyntä kasvaa merkittävästi, voidaan valmistava opetus aloittaa ryhmämuotoisena myös ruotsinkielisellä puolella. Tämä aiheuttaisi lisäkustannuksia ja ratkaisut edellyttävät erillisiä päätöksiä. Kaupunki saa valtiolta laskennallisen korvauksen jokaisen alle 7-vuotiaan oleskeluluvan saaneen turvapaikanhakijan kohdalta 6 845 e/v. Kauniaisissa varhaiskasvatuksen menot ovat kuitenkin korkeammat, v 2014 9 697 e/lapsi. Opetustoimi saa valmistavasta opetuksesta erillistä valtionosuutta. Jos opetusryhmät ovat tarpeeksi suuria, n. 5-7 oppilasta, valtionosuus kattaa kulut. Valtionavustusta myönnetään myös suomi/ruotsi toisen kielenä opetukseen.

Vapaa-aikapalvelut

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluilla on valmiudet palvella kohderyhmää esim. tarjoamalla liikuntapalveluja. Kaupungin liikuntapalvelut saivat jo valtionavustusta yhteistyöhankkeesta liikuntayhdistysten kanssa. Nuorisopalveluissa on jo aloitettu toiminta, jonka avulla on saatu maahanmuuttajataustaisia nuoria käymään nuorisotalolla. Kaupungilla on lisäksi yhteistyösopimus Luckanin kanssa ruotsinkielisestä kotouttamisesta. Luckan antaa maahanmuuttajille tietoa ja opastusta, tukee ruotsinkielistä kotoutumista, järjestää erityyppisiä tapahtumia ja on luonut mentoriohjelman maahanmuuttajille. Kaupunki tekee muilta osin kotouttamisyhteistyötä kolmannen sektorin ja vapaaehtoisten kanssa, esim. Granin lähiavun, Punaisen ristin ja suomen- ja ruotsinkielisen seurakunnan. Kaupungin nuorisotaloa käytetään Granin lähiavun olohuone toimintaan, johon myös maahanmuuttajat ovat tervetulleita. Luemme yhdessä verkosto järjestää nuorisotalossa toimintaa, jossa vapaaehtoiset lukevat suomea tai ruotsia maahanmuuttajanaisten kanssa. Kaupunki tukee muutoinkin perheiden kotoutumista. TE-toimistojen tarjoaman yksivuotisen maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen lisäksi kaupunki tarjoaa kielikursseja kansalaisopistossa. Nämä rahoitetaan normaalilla valtion ja kunnan rahoituksella. Sekä suomen että ruotsin kurssien kysyntä on kasvanut vuodesta vuoteen (alla oleva taulukko).

		osallistujia
2011	Finnish for foreigners	58
	Swedish for foreigners	32
2012	Finnish	70
	Swedish	43
2013	Finnish	76
	Swedish	72
2014	Finnish	103
	Swedish	95
2015	Finnish	142
	Swedish	98

Useimmat opiskelijat ovat maahanmuuttajia. Kurssien kohderyhmä on työelämässä olevat aikuiset. Neljän–viiden vuoden opintojen jälkeen opiskelija on tasolla, joka vaaditaan kansalaisuushakemuksen tekemiseen (B1–B2). Intensiivikursseja ei ole järjestetty. Ongelmaksi on koettu että odotusajat ELY-viranomaisten järjestämiin kotouttamiskursseihin ovat pitkiä, esim. 6 kk.

Toimenpide-ehdotus

Keskeisiä tekijöitä toimivassa kotoutumisessa on opetus tai työnteke, yhteys kuntalaisiin ja kielen oppiminen. Lapset oppivat kielen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa. Aikuisille kielen oppiminen on haasteellisempaa.

Suomen kielen intensiivikurssi, jossa on 5 oppituntia per arkipäivä 9 kuukauden ajan, voidaan esimerkiksi elo-syyskuun vaihteesta alkaen järjestää sivistystoimessa osana kansalaisopiston toimintaa, mutta tähän tarvitaan lisämäärärahaa, arviolta noin 40 000 euroa (20 000 vuonna 2016). Kurssin menot olisivat n. 45.000 euroa vuodessa pätevän opettajan palkan mukaisesti ja kohderyhmänä maahanmuuttajat. Kurssille voidaan varata kiintiö Kauniaisiin tulleeille pakolaisille sote:n arvioiman määrän mukaan. Kurssi voidaan sijoittaa Petran Auditorioon. Mikäli kurssi ja kurssimateriaalit ovat ilmaisia, opiskelijoita todennäköisesti riittää. Mikäli opiskelija joutuu maksamaan kurssimaksua kyseisestä kurssista, kokonaishinta tulee olemaan 1 360 euroa. Työttömälle opisto antaa 50 %:n alennuksen, eli hinta olisi 680 euroa plus kurssimateriaalit. Kokemus muista kunnista on että maksullisille kursseille ei haeta, eikä niitä ole sen takia voitu järjestää.

Kaupunki saa valtiolta laskennallisen korvauksen jokaisen yli 7-vuotiaan oleskeluluvan saaneen turvapaikanhakijan kohdalta 2 300 e/v.

Kansalaisopisto voi hakea valtiolta opintoseteleitä tähän tarkoitukseen.

Opisto haki 8 000 euroa vuonna 2015 ja sai 2 500 euroa. Kaupunki neuvottelee myös ELY-viranomaisten kanssa, mutta on hyvin epätodennäköistä että tätä rahoitusta voidaan saada. Jos kansalaisopiston opiskelijamäärä kasvaa, tämä voi kahden vuoden viiveellä kasvattaa valtionosuuksia. Tällä hetkellä ei kuitenkaan pystytä ennakoimaan valtionosuuksien suuruutta.

Sivistystoimenjohtaja:

Lautakunta päättää esittää KH:lle intensiivikurssin aloittamista maahanmuuttajille osana kansalaisopiston toimintaa syksystä alkaen. Tarkoitukseen haetaan 20 000 euroa lisämäärärahaa vuoden 2016 osalta. Jos toiminta jatkuu, vuosittaiset kustannukset ovat 45 000 euroa.

Päätös:

Sivistyslautakunta päätti esittää KH:lle intensiivikurssin aloittamista maahanmuuttajille osana kansalaisopiston toimintaa syksystä alkaen. Tarkoitukseen haetaan 20 000 euroa lisämäärärahaa vuoden 2016 osalta. Jos toiminta jatkuu, vuosittaiset kustannukset ovat 45 000 euroa.

KH 27.04.2016 § 74

Sivistystoimessa tehtyjä kotouttamistoimenpiteitä ovat mm.:

- Maahanmuuttajaoppilaiden suomenkielisen valmistavan opetuksen aloittaminen omana toimintana. Valmistava opetus alkoi 2.11.2015. Kustannus 90 000–100 000 euroa (normaali valtionosuus saadaan jokaisen lapsen osalta sekä kaksinkertaisen valtionosuuden valmistavasta opetuksesta).
- S2-opettajan (suomi/svenska toisena kielenä) palkkaaminen vuodesta 2017 alkaen. Kustannus 70 000 euroa (valtionosuus myönnetään S2-opetukseen).

- Liikuntapalveluilla yhteistyöhanke liikuntayhdistysten kanssa (OKM:n valtionavustus saatu tarkoitukseen).
- Nuorisopalvelut järjestävät maahanmuuttajille toimintaa ja Luckanin kanssa on solmittu yhteistyösopimus ruotsinkielisestä kotouttamisesta (ei lisäkuluja).
- Kansalaisopiston kielikurssit (Finnish for Foreigners, Swedish for Foreigners) (ei lisäkuluja).

Kotouttamisyhteistyötä kolmannen sektorin ja vapaaehtoisten kanssa (esim. Granin lähiapu, Punainen risti ja suomen- ja ruotsinkielinen seurakunta) (ei lisäkuluja).

Uutena toimenpide-ehdotuksena esitetään, että kansalaisopisto järjestäisi suomen kielen kokopäiväisen intensiivikurssin vuodesta 2017 alkaen annetun talousraamin puitteissa.

Sivistystoimi neuvottelee myös naapurikuntien kanssa mahdollisuudesta järjestää kurssi yhteistyönä sekä selvittää, onko ELY-keskukselta mahdollista saada rahoitusta kurssin järjestämistä varten.

TE-toimistot järjestävät oleskeluluvan saaneille ja kiintiöpakolaisille työpoliittista kotoutumiskoulutusta. Valtion rahoittama koulutus, joka painottuu kielen ja kulttuuriin oppimiseen, on yksivuotinen. Ongelmana on kunnissa koettu työpoliittisen kotoutumiskoulutuksen vähäisyys ja pitkät, noin puolen vuoden jonot koulutuksiin (Kuntaliitto, pakolaisten vastaanotto kunnissa 16.9.2015). Helsinki on tämän takia järjestänyt maahanmuuttajille ja etenkin turvanpaikanhakijoille omaehtoisia kielikursseja, joiden kustannus on vuositasolla n. 12,3 milj. euroa.

KJ:

KH kehottaa sivistystoimea selvittämään vaihtoehdot suomen kielen intensiivikurssin järjestämiseksi vuodesta 2017 alkaen annetun talousraamin puitteissa.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.